
Vergadering van het Centraal College van Deskundigen Archeologie

Datum : Maandag 6 december 2010
Plaats : Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
Tijd : **13.30 – 17.30 uur**
Kenmerk : SIKB-CCvD Archeo_A_10_43167

Aanwezig

Dhr. J. Klepper (HK)
Prof. N. Roymans (NR)
Dr. E.F. Gehasse (Eg)
Dhr. J. van den Bosch (JvdB)
Dhr. Tj.J. Smit (TS)
Drs. J. de Boer (JdB)
Drs. J. Deebe (JD)
Drs K. Esser (KE)
Drs. S. Boogert (SB)
Dhr. J. Hendriks (JH)
Drs. A. Mars (AM)
Drs. M. Verbruggen (MV)
Drs. P. Deunhouwer (PD)
Drs. E.N. Wieringa (EW)
Mr. drs. W. de Koning (WdK)

Werkt bij

Vrije Universiteit
RWS/DVS
SOB Research
Bouwfonds
Waternet
RCE
Archeoplan
Erfgoedinspectie
ADC Archeoprojecten
Provincie Drenthe
RAAP Archeologisch Advies
Gemeente Delft
SIKB
SIKB

Afgevaardigd door / rol

voorzitter
Archon
RWS
NVAO
NEPROM
Unie v. Waterschappen
Rijk
VOiA
Rijk
NVAO
IPO/IWC
VOiA
NVvA
Secretaris
Programmadirecteur

Afwezig

Mevr. P. Schillemans
Prof. H. Fokkens (HF)
Mevr. J. Fix (JF)
Drs. N. Arts

KIWA
Universiteit Leiden
Stadsregio Rotterdam
Gemeente Eindhoven

VOC
Archon
VNG
CGA

Gasten

E. Rensink
B. Goudswaard
M. van Gelderen

RCE
Missing Link -TML
Bouwfonds

Verslag

E. Wieringa

1 13.30 Opening, vaststellen van de agenda

H.Klepper

De agenda wordt vastgesteld zonder wijzigingen

2 13.35 – 14.15 Prj 144 Deponeren

- *Toelichting resultaten (Notitie bijlage 2a W. de Koning)*

SIKB: WdK licht eea toe. Scheiden van verschillende inhoudelijkheden. Proces-inhoud ICT, selectie-deselectie, eigenaarschap. Inhoudelijke aanleveringseisen zijn deels buiten beschouwing gelaten, zoals dozen, conserveren maar wel een pakbon. Wel gelukt om overeenstemming te krijgen over aantal zaken. Essentie daarvan: ABR codes. Ook afspraken over niveau van beschrijven. Automatiseringskant wordt vervolgt als je het inhoudelijk met elkaar eens bent. Geen verplichting te automatiseren. Maar als je het digitaal doet, moet het wel op een bepaalde manier. Echter, investeren in draagvlak en medewerking zoeken van software leveranciers. Daar moet nog werk verzet worden.

Ter vaststelling:

- ontw wijziging van de KNA
- ontwerp protocol 0102

0102: maakt het mogelijk info tussen pakketten uit te wisselen. Hoort bij certificatie model: BRL 1400 maakt het mogelijk software te certificeren.

Juridische notitie: aangepast op basis van diverse overleggen. Vooral discussie over wie verantwoordelijkheid heeft bij het doen van een vondst. Ism RCE en juridisch stagiair.

IPO: In aanvulling WdK. Uniformering van deponering, van groot belang is wettelijke taak en daar goed handen en voeten te geven. Efficiëntie en duidelijkheid waren uitgangspunten vooraf. Selecteren in het veld en tijdens de uitwerking. Regel het binnen de beroepsgroep, anders gebeurt het bestuurlijk. Beter is het zelf (beroepsgroep) tot besluiten te komen.

Reacties CCvD leden:

NVAO: positief dat er nu iets ligt. Wel zijn er zorgen over de juridische kant. Waar ligt het primaat? Blijft onduidelijkheid bestaan over de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de lokale bestuurslaag (WRO bevoegde overheid) en de provinciale bestuurslaag (als eigenaar) en waar het uiteindelijke primaat ligt. De NVAO blijft van mening dat de juridische eigendom pas bij de overdracht aan de depots daadwerkelijk tot stand komt. Ministerie zou helderheid moeten bieden. De Pakbon en de admin consequenties zijn nu nog niet helemaal te overzien, eerste praktijkcasussen even afwachten.

Beheer en kosten overgangsbeleid, niet met terugwerkende kracht implementeren. Vergunninghouders moeten weten waar ze aan toe zijn. Kosten verdisconteert. Goedkeuring selectie-deselectie is een lastige. Alleen maar bevestiging of amenderingen overleggen? Voorstel om 3^e contactmoment (Evaluatie en selectie) dan te schrappen.

VOIA: positief over pakbon toestemmen over voorwaarden. Bijv booronderzoek wordt erg zwaar. Eigendom en deselectie: contactmomenten lijken VOIA onwerkbaar subjectieve termen wat is bijv. 'significant'. Positief over stap voorwaarts. Maar ook zorgen wat e.e.a. betekent voor de kosten. Vergunninghouder is verantwoordelijk. Kosten maken het risicovol. Conservering immers vaak als verrekenbaar opgenomen. Extra eisen van de deponhouder zijn dan extra risico voor de vergunninghouder. Is een ongewenste situatie.

IPO: moeten een stap verder. PvE's incompleet op punt van conservering. Met hapklare brokken kom je stap voor stap een stukje verder. Overleg met elkaar. Bedrijven zijn verantw voor conservering. Bedrijven moeten dat dan ook doorberekenen aan opdrachtgever. Wat heeft het depot aan incomplete collecties?

VOIA: verrekenbaar met limiet. Voor VOIA horen zaken bij elkaar. Eerst pilot. Kosten zijn complexer.

RWS: allerlaatste moment nog eisen stellen door deponhouder lijkt niet werkbaar. Goed om pilot te starten.

IPO: Last minute eis op het gebied van educatie gaat over kosteloos aanleveren. Kan vaak praktisch ook alleen op laatste moment. Bureaus doen immers zelf pas dan voorstel.

UvW: Geldt ook voor opdrachtgever, die kan niet zomaar met meerkosten opgezadeld worden.

NVAO: discussie raakt aan bestel problematiek. Ook een onderwerp voor de Evaluatie van Malta.

RCE: Resultaten zijn zeer positief dus snel invoeren. Invoeren en later bijstellen.

Archon: Voorstel en uitkomsten positief. Instemmend over testfase.

WdK: Monwet bevat onduidelijkheden. 'Zien' is eigenaar. Juridische stageplek (Jaap Kool) zal eea op dit punt ook verduidelijken. Test tijdens ter inzagelegging van de ontwerp documenten.

Samenvattend: Voor kleine projecten lijkt het te zwaar: pakbon aanpassen want efficiency was immers doel.

Subjectieve criteria? Kan bij definitieve versie. Deeloplossingen wel omarmen alles leidt altijd weer tot nieuwe vragen.

Kosten: geen verschil eigen danwel commercieel pakket.

Teruggeven aan commissie.....Subjectiviteit, kosten, 3^e contactmoment.

Pilot draaien en tussentijd gebruiken om te testen.

De vergadering besluit met het volgende

Er wordt ingestemd met het ontwerp en dat gaat ter inzage. Tussentijd gebruiken om vragen op te lossen door aantal pilots te gaan draaien mbt kosten, aangepaste PvE en de 3 contactmomenten en het aanbesteden in relatie tot deponeren. Tevens aandacht voor digitale deel. In dit kader wordt een aparte informatie bijeenkomst georganiseerd door SIKB. **Actie SIKB**

3 14.15 – 14.30 Prj 157 Integrale benadering vooronderzoek

- *Toelichting Deelproject 4: Actualiseren van de Leidraad Proefsleuvenonderzoek en de Leidraad Karterend booronderzoek: Prospectiekenmerken (E. Rensink RCE)*

Eelco Rensink: Eelco licht de svz binnen dit projectonderdeel toe. Werkzaamheden moeten de bouwstenen aanleveren voor uiteindelijke synthese steentijdvindplaatsen irt RCE prospectiearcheologie. P. Verhagen van de VU borduurt voort op bestaande leidraden maar focus op prospectiekenmerken van vuursteen vindplaatsen. 1 maart wordt het eindrapport van zijn analyses verwacht. Vindplaatsen-casussen komen deels uit DANS (Hoge Vaart, Hardinxveld) en er is een samenwerking met de Universiteit van Gent tot stand gebracht. In het Vlaamse gebied is problematiek zelfde qua inhoud. Verzamelen gegevens DANS inmiddels gereed, 100.000 simulaties uitgevoerd. Het conceptrapport wordt voor de vergadering van 21 maart verwacht.

- *Toelichting Deelproject 1 Uitwerken Geofysisch onderzoek: gegund (bijlage 3a-b E. Wieringa)*

EW licht toe dat de werkzaamheden onder dit deelproject zijn aanbesteed aan Vestigia. Verwacht wordt dat 21 maart 2011 de eerste resultaten gepresenteerd kunnen worden. Inmiddels is er ook een begeleidingscommissie met deskundigen en de diverse bestelpartijen samengesteld.

- *Ter info: Artikel Wieringa/Rensink Bodem december 2010 (bijlage 3c)*

4 14.30 – 15.30 Ronde tafel & discussie Bodemhysterie vs bodemhistorie

- *Met B. Goudswaard (P2P), B. van de Griendt (Bouwfonds) en referenten*

Boudewijn Goudswaard is uitgenodigd om de visie van zijn bureau op de archeologie toe te lichten, mede op basis van een artikel in de Cobouw samen met Bouwfonds. Vanuit het CCvD zijn een aantal leden gevraagd om op deze visie – en de visie van Bouwfonds te reflecteren.

Reacties Jan Hendriks, Eli Gehasse, Jos Deeben en Nico Roymans:

Jan Hendriks: roept veel emoties op. Het is een goed (commercieel) verhaal. Goed voor het bureau van Boudewijn, minder goed voor de archeologie. Malta is opgezet vanuit breed maatschappelijk belang. De visie van TML dient een smaller economisch belang en gaat volledig uit van de RO. Die basis is te smal. Borduurt voort op sentiment dat teveel wordt uitgegeven aan archeologie: is het wel voor ons of voor de opdrachtgever? Inspanningen om archeo om in te passen. Is nog zoeken met elkaar.

Eli Gehasse: naam! Slimme archeologie? Wat moet ik me voorstellen? Archeologie als waardige omgevingsfactor beschouwen en archeologen taal van de bouwers spreken. Zitten in vergelijkbaar proces. Archeologie bij archeologen laten. Moeten wel keuzes durven maken: in hoeverre is de NOaA richtinggevend?

Het is geen goede zaak dat er weinig eenduidigheid is. Daar zou een belangrijke stap gezet kunnen worden.

Jos Deeben: Visie van TML creëert oppositie – de AMZ mist ertussen. Dat is behoud in situ. Bij het waarderen en selecteren meerdere partijen betrekke. Kennisvorming veelal gebaseerd op complextypen (grafvelden nagenoeg allemaal incompleet onderzocht). Dataset blijft incompleet. Is een groot gevaar. Betrekken van de 'bevolking' bij archeo keuzes niet bedoeling van Malta. Punt 4 moet eerst geïmplementeerd. Archeologen zijn niet verantwoordelijk voor ruimtelijke kwaliteit. Leidt slechts tot winst op de korte termijn.

Martijn van Gelderen: 100% opgraven kan! Maar 50% ook hangt er vanaf. Gaan voor het hoogst haalbare bij integrale benadering. Voor wie het beste? Wij werken voor de maatschappij! Voor wie doen we anders? Belangrijke vraag. Die vraag wordt hier niet beantwoordt. Depots worden volgeladen. Hoe gaan wij om met onze geschiedenis in NI? Niet alles doen? Wat gaan er ermee doen?

Wellicht buiten de sector? Niet van tevoren besluiten maar wel anderen betrekken? Kies dingen die werkelijk iets gaan toevoegen. Keuzes maak je altijd.

Nico Roymans: Dit is de Januskop van de archeologie. Is een zinvol debat. Onderliggende boodschap minder geld aan wetenschap en meer geld aan maatschappij moet serieus genomen worden. Leidt zeker tot veranderende selectiestrategie. Maar vanuit welke visie? 'Construct' in het heden (Holtof-spreker Reuwendagen 2010) vertelt meer over ons dan over het verleden. In die tegenstelling geloof ik niet. Hoeft ook geen principiële conflict te zijn. Weten nu veel meer dan 30 jr geleden! Stereotiep van de academische archeo klopt niet. Geen angst voor selectie, maar heel duidelijk voor een selectie op de juiste gronden.

Reacties overig:

EI: ook rol voor opdrachtgever om vooraf rol te claimen belangrijk.

VOIA: bestel erg op projecten gericht, synthetiserend kun je weinig. Wij krijgen weinig vraagstellingen opgelegd. PvE's dus.....

RCE: dat moet in het Beleidsplan vastgelegd en PvE moet weer verwijzen naar beleidsuitgangspunten...

EGI: primaat bij gebruiker in hoeverre kom je voor keuzes te staan die je niet zou willen..denk aan gemeentes in de bible belt.....

BGoudswaard: primaat niet alleen bij gebruiker maar en- en - en

IPO: creativiteit... archeologen worden gediskwalificeerd. Juist archeologen kunnen een verhaal aan de inhoud koppelen.

RCE: er gebeurt veel meer in het bestel. Redenatie TML vooral uit zg 'nieuwbouwwijken archeologie'.

UvW: is een verfrissende discussie, als initiatiefnemer ben je te vaak nog zoekende(vb de Vecht) tussen alle belangen.

NVAO: betere verdeling van de kosten belangrijk. Onvrede en slecht voor maatschappelijk draagvlak.

WdK: doel is nu niet tot een oplossing te komen. Op het SIKB congres is tussen Jos Bazelmans (RCE) en Friso de Zeeuw (TU Delft) een interessante discussie geweest

over inhoudelijke normen-selectie en het afwegen van belangen in projecten. Het zou goed zijn als we beter definiëren wat we willen weten. PvE alerter op zijn dat het kennisvraag dient. Problematiek komt ook voor in andere branches zoals veiligheid---- vb rekenexercitie verwachtte veiligheid. Het 'genoeg' is een bestuurlijk besluit.

5 13.35 - 14.10 Praktijkpunten toepassing, toezicht KNA en vergunningverlening

- *Mededeling aanpassing Ramz (E. Wieringa)*

EW Licht toe dat aanpassing vertraging oploopt. Niet bekend hoe lang. Op de SIKB website is een nieuwsbericht geplaatst.

- *Memo met voorstel brief aan Minister inzake actoren (bijlage 5a)*

WdK veel overleggen, toch blijft een groep over. Nogmaals met verschillende partijen gesproken, nog steeds geen oplossing die past in het kader van de wet en draagvlak heeft bij alle partijen en tot gedragen besluitvorming in het CCvD leidt. Conclusie: brief aan de Minister.

VOIA: wil graag meewerken aan oplossing. Memo past echter niet bij brief. Om welke actoren gaat het? Memo akkoord, brief niet.

RWS: 5 jr geleden waren we hier op tegen.....

IPO: wat blijft over van de EVC?

ARCHON: eens met VOIA

WdK: brief is amendeerbaar, betreft immers een voorstel.

NVAO: EVC kan gewoon doorgaan, is ook de toekomst. Archeologie is de pilot geworden. Dit laat onverlet dat dit (non-)probleem na 10 jaar nog steeds niet is opgelost en dat er nog steeds geen afdoende overgangsregeling tot stand is gebracht. Volgens juristen is het ontbreken van een overgangsregeling wel degelijk onrechtmatig.

Neprom: nu besluit hoe brief aan te passen, niet meer over de inhoud praten. Laatste passage open laten en aan minister laten

Archon: kan zich niet achter brief en inhoud van de brief scharen.

De vergadering besluit met het volgende

Afgesproken wordt dat de brief wordt aangepast en dat alles wordt opengelaten. Brief wordt nogmaals rondgestuurd.

Actie SIKB.

- *Memo RCE – G. De Bruin :*

De RCE ontving onlangs via het archismeldpunt van een vergunninghouder het verzoek om drie processtappen bureauonderzoek, IVO d.m.v. boringen en PvE samen te voegen. Vergunninghouder geeft aan daarbij geen afbreuk te zullen doen aan de KNA-eisen en de provinciale en gemeentelijke richtlijnen en alle vereiste gegevens op te nemen in het PvE en de bijlagen van het PvE. Het PvE dient dus als standaardrapport voor het bureauonderzoek én voor het IVO middels grondboringen. Als argument voor deze werkwijze voert de vergunninghouder aan dat de KNA alleen voorschrijft welke informatie verwerkt dient te worden in het rapport, maar niets voorschrijft over de vormgeving van het rapport.

De RCE is van mening dat het rapport niet in het PvE verwerkt kan worden als het rapport daarnaast niet ook als eigenstandig document beschikbaar blijft.

De opgravingsvergunning is duidelijk over de verplichting tot rapporteren.

De vergunninghouder (opgravingsvergunning) is, overeenkomstig de vergunningvoorschriften, gehouden tot handelen conform de normen van de archeologische beroepsgroep. De KNA is een uitwerking van deze normen. In de diverse KNA protocollen staan vormvereisten aan het rapport. In de Memorie van Toelichting op de Wet op de archeologische monumentenzorg wordt hiernaar ook verwezen: "Elk onderzoek (inventariserend dan wel destructief) dient een basisrapportage op te leveren. Op grond van het rapport moet verder wetenschappelijk onderzoek mogelijk zijn. Dit zogeheten standaardrapport is het eindverslag van een opgraving, compleet met de rapporten van de specialist(en)". Bovendien geeft de KNA 3.1. en 3.2. een duidelijke definitie van het begrip standaardrapport. In deze definitie staat dat de basisgegevens zodanig (controleerbaar) worden gepresenteerd dat verder wetenschappelijk onderzoek kan worden uitgevoerd. Het verwerken van de rapportagegegevens in een pve voldoet naar de interpretatie van de RCE niet aan het vereiste van een zodanige presentatie. Onder een controleerbare presentatie behoort naar de mening van het RCE dat het rapport eigenstandig toegankelijk is. Het pve en het rapport dienen een andere stap in het proces van archeologisch onderzoek. Het leidt tot een onheldere en moeilijk verifieerbare situatie indien deze documenten onder dezelfde naam maar met verschillende inhoud op verschillende momenten in het proces terugkomen.

De vergadering besluit met het volgende

Het CCvD kan zich vinden in de interpretatie en motivatie als boven weergegeven. Het combineren van processtappen bureauonderzoek, IVO d.m.v. boringen en PvE samen te voegen is niet gewenst. Dit geldt eveneens voor het combineren van bureauonderzoek, proefsleuvenonderzoek en PvE.

6 16.00 – 16.10 Evaluatie van Malta

- *Toelichting op de laatste ontwikkelingen (H. Klepper)*
- *Documenten i.r.t. aanbesteding (bijlage 6a-c, reeds verstuurd)*
- *Artikel Telegraaf (bijlage 6d)*

Via HK zijn verschillende documenten toegezonden aan het CCvD. O.m. offerteaanvraag en de onderzoeksvragen. Offertes zijn binnen er is een selectie gemaakt uit 4 partijen. Keuze is op RIGO gevallen. Op basis van aanpak 3 momenten voor bijsturen door cie. Noemt namen becie met bedoeling reacties te verzamelen. Enige namens het veld. HK zit in de cie en moet gevoed met input namens CCvD. Mag op alle manieren. 16 dec eerste bijeenkomst van de cie voor onderzoek start. Tussentijds met cie en bij eerste concept.

Veld benaderen via bijeenkomsten, enquêtes, interviews. Juist daarop geselecteerd. Met dit bureau in zee juist vanwege combi literatuur en benadering veld. M. Krauwer zit cie voor namens DCE.

VOIA: hoe gaat het met bescherming van archeo waarden? Hoofddoel van Malta lijkt te verdwijnen in deelvragen.

HK: vraagt hij aandacht voor. Doen we het goed met mon wet? 21 maart RIGO in CCvD uitnodigen.

Er zijn immers verschillende standpunten.....verschillende gezichtspunten zijn waardevol.

Actie HK.

7 16.10 – 16.30 Mededelingen en verslag 13 september 2010

- *Bijlage ter goedkeuring: Verslag 31 mei 2010 (bijlage 7a)*

Verslag wordt vastgesteld.

Nav het verslag:

VOIA: pag 6 voorstel aardwetenschappers 21 maart samen met Nico en Harry
Henk gaat verder met Prospectiediploma met doel deze op MA niveau te gaan

ontwikkelen.

Website aanpassen voor wat betreft opleiding, staat er nu foutief.

- Vergaderdata CCVD Archeologie en versturen stukken (alleen digitaal)
- Maandag 21 maart 2011 13.30 – 16.30
- Maandag 30 mei 2011 13.30 – 16.30
- Maandag 12 sept 2011 13.30- 16.30
- Maandag 12 dec 2011 13.30 – 16.30
- Archeologie vriendelijk bouwen (vervolg ingezet)
- Best Practice Archeologische begeleiding WOII vliegtuigwrakken (dossier SIKB website)
- Gereed prj 98: Handreiking Archeologie, Aardkundige waarden en cultuurhistorie voor Waterbeheerders (website en handreiking online en workshops als follow up)

8 16.30 Rondvraag en feestelijke afsluiting met borrel

--

Actiepunten

Agp 2 prj 144 Depoteisen Er wordt ingestemd met het ontwerp en dat gaat ter inzage. Tussentijd gebruiken om vragen op te lossen door aantal pilots te gaan draaien mbt kosten, aangepaste PvE en de 3 contactmomenten en het aanbesteden in relatie tot deponeren. Tevens aandacht voor digitale deel. In dit kader wordt een aparte informatie bijeenkomst georganiseerd door SIKB.

Agp 5 Brief Minister - actoren

Afgesproken wordt dat de brief wordt aangepast en dat alles wordt opengelaten. Brief wordt nogmaals rondgestuurd. SIKB

Agp 6 Evaluatie van Malta RIGO 21 maart . HK

Agp 7 Voorstel aardwetenschappers. RCE/JD

